

FARCE DE TOUT, RIEN ET CHASCUN

(přeložil Petr Christov © 2001)

Nová fraška - pěkná, zábavná a poučná, o 3 osobách

VŠECHNO,

NIC

A KAŽDÝ

Všechno (začíná)

Kdo má Všechno, ten je šťastný,

Ten má vítr ve své hrsti,

Může to být kdokoli.

Kdo má Všechno, ten je šťastný,

Každým a Vším ceněný.

Jsem mu lehkou pomoci.

Kdo má Všechno, ten je šťastný,

Ten má vítr ve své moci -

Já jsem Všechno, vážení.

Každý chce mě vymoci,

Mohu druhým pomoci,

Radosti též zachovat,

Dobré v květu uchovat,

Peníze též obstarat,

Štěstí lidem nachystat,

Spokojenost rozdávat -

Já nemusím podlézat.
Konám časté návštěvy,
Kdo Vše má, je blažený.
Já vůbec nejsem potouchlé,
Se mnou mnohým dobře je.

Nic (zpívá)

Spokojen, kdo nemá skoro Nic,

A ještě víc, kdo nemá Nic.
Kdo Nic nemá, nemá strach,
Že by ho moh' potkat krach.

A tak ať je veselý
V neděli i v pondělí,
Je to přec stav příznivý.

Všechno

Co říkáte, bláznivý?
Nežvaňte větru napospas.

Nic

A hele! Já nevidělo vás.
Jak solnej sloup tu trčíte.
Pojďte a se mnou se napijte.

Všechno

Co to? co si myslíte,
Že se mnou takhle mluvíte?
Nuž - no nic. To nechme být,
Ale že jsem vás mohlo tak rozrušit.

Nic

K čertu! Co to říkáte?
Mým jménem takto plýtváte?

Všechno

Snad se od vás člověk doví,
Kdo to tu tak nabubřele mluví?

Nic

Já jsem, jistě, já.
Už mě panstvo zná?

Všechno

Jaké je to vaše jméno?
Nechci přece nic jiného,
Než to jméno jenom říct
A neříkat „tamten strýc“.

Nic

Tak řekněte, co je támdle.

Všechno

Přece nic, proč se ptáte?

Nic

Tak mě znáte. To mě těší.

Všechno

Ať ti ďábel urve uši!
Hrozný Nic, můj protiklad.
Řekni, co chceš udělat?
Já jsem Všechno a ty Nic!

Nic

Vy jste Všechno a já Nic,
Které vás sem přišlo trápit
A když ne vám ublížit,
Chci se zkrátka dobře mít.

Všechno

Co to ale lidi vede,
Aby chtěli zrovna tebe?

Nic

Jak tak světem procházím,
Spoustu lidí nacházím,
Těch, co mají měšec prázdný,
V němž se stále Nic nachází.

Všechno

To nestálé jak voda je.
Jak bezprávné jsou činy tvé!

Nic

Však jen ať přijdou všichni ti,
Co chtějí Všeho pozbyti.
Párkrát jsem to udělalo -
Sami chtěli. Já to zvládlo.

Všechno

Viš, co děláš? Bože! Tvá
Duše je tak ohavná.

Nic

Bavím se rádo jednou hrou.
Nechávám ženy, ať se rvou.
Nechám je bít se, kousat, prát,
Do očí píchat, vlasy rvát.
Křičí a jančí stále víc.
A pak se řekne: „Co je?“ - „Nic.“
Tak taková je má síla.

Všechno

To já zas všem jako víla
Rozkoše, krásu, jmění dám.

Nic

Já zas lépe toho znám,
Jak se starat o chudé.

Všechno

Nikdo nechce ubohé.
Víc domy pánů hledají
A k dobrým bydlům spěchají.
Občas se i oklamou.

Nic

Zamysleti nad sebou
Ty rychle by ses nyní mělo.
Tolik místa zabíráš...
Že se lehko zadýcháš -

Nemáš z toho trochu strach?

Všechno

Plním měšce častokrát.

Rozveselím malátné.

Nic

Ale zas na takové,

Kdo se ti moc neklaní,

Hledíš z dále, z ústraní

Zahaleno v stříbře, zlatě,

Bojí se tě, kdo je v blátě.

Vždycky tam, kde procházíš,

Mě, chudáčka, postrašíš.

Když už žádný únik není,

Je mi skoro na umření,

Pak třesu se jak osika.

Však koho se to dotýká?

Nic je v tomhle hlomozu

Páté kolo u vozu.

Všechno

Bavím se s vládci, hrabaty, vévody;

Ukážu cesty, úskoky, podvody.

Nic

A když od nich odejdeš,

Rychlej' než se naděješ,

Přibíhají bez dechu

Ke mně hledat útěchu.

Všechno

Když chudáci práci zvládnou,
Nenechám jim kapsu prázdnou.

Nic

Kolikrát jsem bylo, prosím,
K slávě boží dáno chudým
Těm když Všechno ztratí hrou,
Jsem poslední útěchou.

Všechno

Hovno, hovno. Samé šplechty!
Všechno dělá Vše pro Všechny.
A teď sbohem. Mazej pryč,
Tam mi Každý kráčí vstříc.
O službu budu požádán.
Nechci selhat v tom, co umím.
Svůj vztah k němu takhle zpevním.

Nic

Každý, Bože, to jest můj pán!
Vždy má mne, když u něj nejsi.
Však nic z toho nedělej si.
Budeš ty s ním vždy a všude?
Se mnou dlouho nepobude,

U mě se mu zůstat nechce,
I když já s ním můžu lehce
Častěj být než každý den.

Všechno

Ohromeno žasnu jen.
Mně se to tak nejeví.

Nic

Nech si toho.

Všechno

Já to vím.

Když ho nezaopatřím,
Potom se mu zle povede.

Nic

Nejdřív ale přijme tebe.
Lepší šat máš - šmouhy žádné,
Tobě Každý řekne „Pane!“.

Všechno

Tobě snad jen můžu dát
Šibenici uchystat.

Nic

Při všech svatých! Nejsem cvok,
Budu držet hubu, krok.

Všechno

Hele, Každý už je tu.
Já se mu hned předvedu.

Nic

Já půjdu ve tvých šlápotách,

Abych zřelo, zda mne zná.

Každý (začíná)

Kdy tak ten čas nastane,

Až si Všechno zamane,

Aby přišlo cele ke mně.

To se stane, věřím pevně.

Všechno hledám, chci je mít,

Ale nevím, jak je zřít.

Přece ten, kdo Všechno má,

O Nic se víc nestará.

Všechno

Před tebou teď stojí celé

Tvoje přání mnohaleté.

Každý

Vy díte dobro, přáteli,

Mé Všechno, pane spanilý.

Jak jsem nyní přešťasten,

Že splnil se mi ten můj sen.

Všechno

Máte Všechno při sobě,

Jste teď šťastný, tak to je.

Dál buďte i veselý,
Neprohloupíš, rozmilý!

Každý

Radostí až skáču. Teď,
Všechno mám, tak co chtít teď?
Co chtít víc, když Všechno mám,
Které jsem si tolik přál?

Nic

Nechcete-li už nic více,
Tak rozjasněte svoje líce.
Vždyť jsem tady, tady stojím,
Rychle vás hned uspokojím.

Každý

Kdo jste pane?

Nic

Věru - Nic.

Každý

Co mi ale dáte víc?

Nic

Já vám nedám, zhola, nic.

No tak, pane, berete to?

Každý

K čemu teda dobré je to?

Nic

Inu - na Nic.

Každý

Na nic. Hrůza!

To je vskutku pěkná lůza,

Která mě tu k sobě láká.

Ať jde jinam - tam ať kdáká.

Nic

Pomyslete! Opravdu mě

Nechcete mít ve svém domě?

Každý

Jděte někam s těma řečma!

Já Nic nechci. K čertu s věcma,

Které jsou mi zcela na Nic.

Já vás nechci - ani za Nic.

Všechno

Nuže, mistře, Nic tu není

Společníkem k pobavení.

Běžte si spíš jinam medit,

Neztrácejte tu svůj kredit.

Nic

Tak - nechcete mě? Doopravdy?

Každý

Ne, ne. Nechci. Kliděte se vy...!

Nic - to vždycky prohraje,

Když je tam, kde Všechno je.

Nic

Ále. Vy si vzpomenete rád,

Ani nebudete vědět jak.

Každý

No, pohleďte na toho čtveráka.

Ale vypalte! Nic mě neláká.

Nic

Oh, jak před vámi se tu kaji.

Však mně před vámi dech se tají...

Každý

No né! Dobrého to Nic nevěstí.

Vždyť vy jste hotové neštěstí.

Nic

Dejte pozor! Jednou vás

Vystraším, až přijde čas!

Všechno

Kdo se bojí toho Nic,

Ten je blázen o to víc,

Že Nic je téměř neškodné.

Každý

Oj, je to velmi nesnadné

Býti ještě šťastný více,

Když mám Všechno, jasné líce,

Už nemám žádné starosti...

Všechno

Je krásné k světu vyrůst

A nemít žádnou potřebu.

Každý

Tak to jsem já...

Nic

Bu, bu, bu!

Každý

Ježišmarjá! Co to je,

Co se to tu zjevuje?

Všechno

Co to jenom může být?

Štěstí takhle poničit.

(**Nic**)

No tak počkat! Nejsem tedy

Dost dobrý, když jsem tady

Vyděsilo obou dvou,

Když jsem řeklo bu, bu, bou?

Nebo mi snad říci chcete,

Že se strachy netřesete?

Každý

Nevím, co ten bidák stará
U nás vůbec pohledává.

Všechno

Jděte k čertu - víte kam,
Pane cvoků, žijte tam!

Nic

Pane cvoků? To snad ne.
Copak máte - nežli mne?
Stejně se mnou půjdete,
Jako stádo přijdete.
Protože pak přijde čas,
Kdy Všechno, vy a Každý z vás
Dojde pádu. To je známo,
Vše tak končí, tak jest psáno.

Každý

S tím kázáním si někam běž,
Chytráku, vždyť je to lež.
Což nevládne Všechno světu?

Všechno

Každý je vždy napřed v letu,
Když má Všechno na dosah.

Každý

Co je ale 'na dosah'?
Každý, který Všechno má,
To jsem zkrátka nyní já.

A když neštěstí je na tahu,
Všechno zmizí z dosahu.

Všechno

O svoji čest tak přijdete,
Neštěstí tudy dojdete.
A nezmění-li se váš los,
Budete v zimě chodit bos.

Nic (*vyhodí šťastný osud*)

Ah. To je ale strašný malér...
Sbohem, Všechno, ty náš pane!

Všechno

Pane, prosím, co to jen...

Každý

Jeden už je z kola ven.
Špatný konec, na mou duši,
Ten to vaše Všechno zkruší.

Všechno

Připadám si jako trouba.
Že už chápu odkud fouká...

Každý

Oh! Nic je nyní v čele řady,
Nepříjemné je být tady,
K neštěstí tu tupě kráčet,

Kde Nic nás bude blátem vláčet.

Všechno

Všechno, Každý v Niveč přijdou,

Podřízeni Štestěně jsou,

Jež je smyslů zbaví lehce.

Každý

Běda osud! Co chci, nechce.

Tedy pojďme - směle jen!

Všechno

Půjdu první, vzhůru, jdem'!

Pojďme spolu nalézt Nic,

Bychom mohli získat víc.

Každý

Pane, my k vám přicházíme,

Chválu, úctu vyjádříme.

Nic

No ne, to je spokojenost.

Tak co páni, kde je hrdost?

Udělám z vás otroky

Na měsíce, na roky.

Vyhnout se mi chtěli jste se,

Říkalo jsem - vrátíte se.

Všechno

Společně vás pozdravíme...

Každý

Se Vším vám teď posloužíme.

Tak zní naše jasná sudba.

Nic

'My to chceme!' - krásná hudba.

Vezmu si vás do kuchyně,

Stanou se z vás hospodyně.

Tady, páni, jasně zříte,

Kam se všichni přiřítíte.

Stejně jako Každý, Všechno

Nakonec je stejně jedno,

Kdo měl tolik a kdo víc,

Když pak stejně potká Nic.

Večer ztratíš, cos měl ráno,

Tak je to tu ujednáno.

Takhle život zkouší nás.

Mějte rozum, prosím vás.

-konec-